

Informacije o riječi Spreči

Rijeka Spreča je desna pritoka rijeke Bosne i pripada slišnom području rijeke Save. Izvire na lokalitetu općine Šekovići teče kroz područje općina Osmaci, Kalesija, Živinice, Lukavac, Petrovo, Gračanica, Dobojskog i Doboj. U pojedinim dijelovima, Spreča je granica između Federacije BiH i Republike Srpske, što njen značaj čini još važnijim.

Na svom putu do ušća u rijeku Bosnu kod Doboj, Spreča prima pritoke: Kalesicu, Dubnicu, Bljevacu, Rainicu, Gribaju, Oslovu, Gostelicu, Jalu, Sokolušu, Brijesnicu, Jadrinu, Kameničku rijeku, Sokovačku rijeku Prejnu.

Teče sjeverotapadnim pravcem sa ukupnom duljinom toka od 127 km. Ukupna površina njenog slivaja je 1947 km².

Postoje određeni dilemi o tome koji je glavni izvor ove rijeke: da li je on ispod Velje glave na području Snagova gdje predstavlja desni izvorni krak rijeke Spreči ili je u Paprači, ispod Borogova i predstavlja lijevi izvorinski krak.

Područje doline Spreče se može podijeliti na tri dijela: Gornja Spreča, Tuzlanska kotlina i Donja Spreča. Na karti su date informacije i lokacije znamenitosti na području Gornje Spreče, a koje obuhvataju područja Federacije BiH i Republike Srpske.

Izvor rijeke Spreče

Izvor rijeke Spreče (lijevi izvorni krak rijeke Spreče) se nalazi u blizini Manastira Paprača, u mjestu Paprača.

Preporučuje se: za individualne ili grupne posjetе, edukativne posjetе, za ljudi u potrazi za prirodnim bogatstvom.

Mogućnost dolaska: automobilom, biciklom i pješice.

Upute za dolazak: od regionalnog puta Kalesija – Zvornik, u naselju Caparde skrenuti prema Šekovićima/Paprači i voziti se 8 km.

Ovo izvorište predstavlja lijevi izvorni krak rijeke Spreče. To je vrelo koje izlazi iz strogog krenjačkog područja i predstavlja skupinu izvoriških dolaza s visokim.

Iznad izvorišta je pečina koja budi avanturistički duh kod posjetilaca. Takođe, u neposrednoj blizini izvora se nalazi prelijep vodopad koji je moguće vidjeti iz manastira Paprača.

Sam prostor oko izvorišta je spoj lješnica prirode, ljepote i stare građevine, što kod posjetilaca izaziva veoma dubole emocije. Neophodno je uraditi njegovu zakonsku zaštitu i dodatno uređenje.

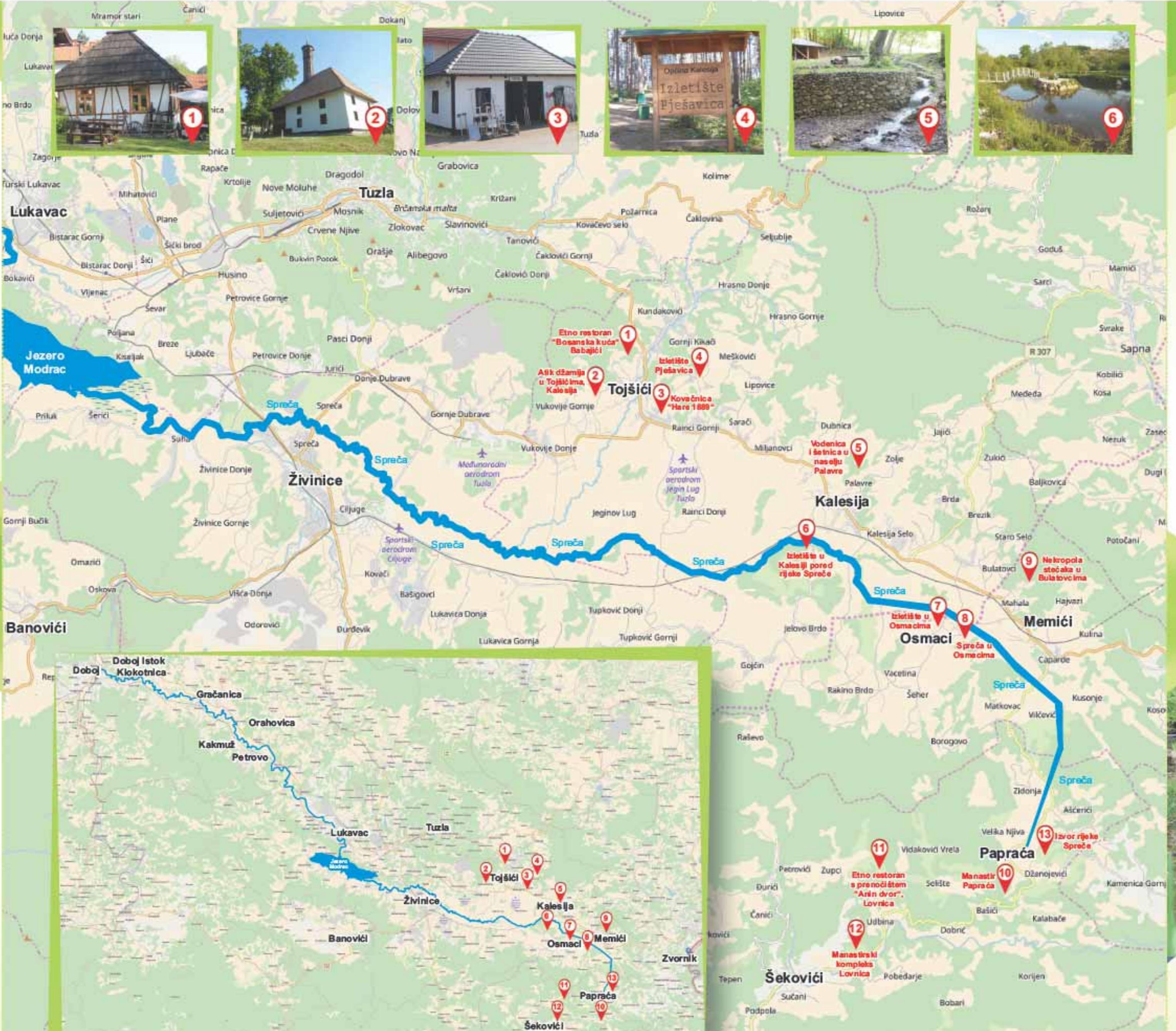
NAPOMENA:

Godinama postoje dileme da li je glavni izvor rijeke Spreče ispod Velje glave na području Snagova ili izvor u Paprači ispod Borogova ili neki drugi izvor koji zajedno formiraju riju Spreču.

Tok koji nastaje u Snagovu je slabije izdašnosti pa tokom sušnog perioda presus je u jednom dijelu u Lukavcu, i sam obilazak lokacije je nepristupačniji u odnosu na izvorište u Paprači.

Ne želite umanjiti značaj drugih izvora, u okviru ove mape i promocije ovog produkta je zloglasnost terena turizma za obilazak preporučen izvorište Spreče u Paprači.

13

TURISTIČKI VODIČ ZA STAZU DOBRE VODNE KOMŠIJE

Mapa i informacije o znamenitostima
na području gornjeg toka rijeke Spreče

Etno restoran "Bosanska kuća", Babajći

Objekat je građen u tradicionalnom bosanskom stilu. Sastoji se od restorana, bosanske kuće i šadrvana. Nudi tradicionalna bosanska jela i pića.
Preporučuje se za: grupe i pojedince; obilazak uz jelo u etno ambijentu.
Mogućinačin dolaska: autobusom, autom, biciklom i pješke.
Upute za dolazak: Nalazi se pored saobraćajnice Tuzla - Kalesija u naselju Babajći, udaljen 10 km od Tuzle.

1

Atik džamija u Tojišćima, Kalesija

Atik džamija u Čivama je najstarija džamija na području Kalesije i jedini sačuvani vjerski objekat iz osmanskog perioda. Starost joj potvrđuju i sam naziv Atik-što na turskom znači "stara".
Preporučuje se za: vjerski turizam i obilazak historijskih znamenitosti.
Mogućinačin dolaska: autobusom, autom, biciklom i pješke.
Upute za dolazak: Lokacija je udaljena 1,2 km od glavnog puta Tuzla - Kalesija. Prvo skretanje je u Hidanimu poslije benzinske pumpe "Sakic", drugo u Tojišćima prije benzinske pumpe "POLO", kod žutog mosta na ulazu u centar Tojišća.

Historijski podaci i graditeljsko arhitektonске karakteristike ukazuju daje Atik džamija u Čivama izgrađena u 17. stoljeću, u stilu tradicionalne bosanske narodne arhitekture. Atik džamija je 12.3.2018. godine proglašena nacionalnim spomenikom.

Pored nekropole sa stećcima u Bulatovima, ovo je drugi nacionalni spomenik općini Kalesija, a 48. na Tuzlanskom kantonu.

Džamija je građena od drveta, odnosno drvene konstrukcije ispunjene ſeperom. Srednje je veličine, ima zavore ulaznih trijemima 16 pravougaonih prozora dimenzija 65 x 80 cm. Njena munara je osmougaona, srednje veličine i obložena kosim dačićima. Zbog dobrajnosti je prestatra sa radom 1980. godine. Renovirana je 1996./1997. godine, gdje je drveni krov zamjenjen crnjem, zatvoreni trijem, zidovi omalterisani.

U harem džamije nalazi se mezarje sa starim nišanima. Najstariji datirani je iz 1774./1775. godine. Nišani su različitim veličinama i obliku.

2

Kovačnica "Hare 1889"

Kovačnica "Hare 1889" je stari tradicionalni obrt, koji je osnovan 1889. godine i od tada radi u kontinuitetu do danas.
Preporučuje se za: individualne ili grupne posjeti tradicionalnih zanata i načinu kovačkih proizvoda.
Mogućinačin dolaska: autom, biciklom i pješke.
Upute za dolazak: Načini se u Medašima kod Kalesije, od Tuzle je udaljen 13 km.

Davne 1889. godine u mjestu Medaši kod Kalesije, pored magistralnog puta Tuzla - Žvornik, otvorena je kovačka radionica koja još i danas radi. Posao se prenosi sa ocima sinai danas posao obavlja četvrta generacija potomaka majstora kovačkog zanata, Bećić Mehmeda.

Radnja je renovirana uljepšana, ali je njen izgled ostao učeničan. Na zidovima i policama nalaze se brojne starine tako da kovačnica uči način.

Inače, kovački zanat je jedan od starih zanata koji, načinost, izumire. Stari zanati na neki način predstavljaju i umjetnost jer su majstori svoj proizvod pravili sami od početka do kraja, a osim vještih ruku morali su biti i maštoviti i imati smisao za umjetnost.

3

Izletište Pješavica

Izletište je smješteno u prekrasnoj crnogoričnoj šumi sa prekrasnim pogledom na Sprečko polje.
Preporučuje se za: individualne ili grupne posjeti, za odmor, sport i rekreaciju.
Mogućinačin dolaska: autom, biciklom i pješke.
Upute za dolazak: Načini se u Medašima kod Kalesije, od Tuzle je udaljen 13 km.

Izletište Pješavica je udaljeno 11 km od Kalesije i predstavlja dobar izbor za odmor, opuštanje i rekreaciju. Veoma je pogodno za organizirane sportske događanja učionice, zaporične izletišta.

Smješteno je u prekrasnoj borovoj šumi zbog čega se smatra zračnom banjom. Nalazi se na uzvisini, tako da dospjetocima pruža veličanstven pogled na cijelo Sprečko polje. prostor je opremljen infrastrukturom za sport (fudbal), rekreaciju, sjeđenje i roštiljanje.

Do Pješavice se može doći krivudavim putem preko Petrovica Gornjih, a također se u Račicima Gornjim može krenuti putem za Bukare.

4

Vodenica i šetnica u naselju Palavre

Vodenica je građena u tradicionalnom bosanskom stilu. Smještena je na Čistom potoku u veoma lijepom prirodnom okruženju. Pored rječice, u dužini od 2 km nalazi se staza za pješačenje u veoma lijepom prirodnom ambijentu sa mogućnošću produženja pješačenja do 13 km po obilježenim stazama.
Preporučuje se za ljubitelje tradicionalnih objekata, odmaranje i šetnje kroz prirodu. Pogodno je za individualne ili porodične posjetne.

Mogućinačin dolaska: autom, biciklom i pješke.

Upute za dolazak: nalazi se u naselju Palavre, udaljenom 1,5 km od centra općine Kalesija, a skretanje je lijevo, kod Fisa, na izlazu iz Kalesije prema Žvorniku.

Izletište u Kalesiji pored rijeke Spreče

Na području Kalesije se nalazi uređeno dijelo obale rijeke Spreče, koji ima opremljeno igralište za djecu, uređeni prostor za odmor i rekreaciju.
Preporučuje se za održavanje školskih izleta, za druge grupne ili individualne posjetе za odmor i rekreaciju.
Mogućinačin dolaska: autobusom, autom, biciklom i pješke.
Upute za dolazak: 600 m udaljeno južno do centra općine Kalesija na putu za mjesnu zajednicu Gočin.

Opcina Kalesija je smještena u gornjem dijelu Sprečkog polja, na putu Tuzla - Žvornik. U njenoj neposrednoj blizini je uređeni dio obala rijeke Spreče, na kojem se nalazi i ograde no dječje igralište sa toboganim, llijepšama, klakaličama i drugim spravama za dječiju igru. Tu je i lijep prostor za opuštanje i odmor, kao i za rekreaciju.

Ovo mjesto učršava i most koji je sagrađen nakon poplava 2014. godine, zahvaljujući donatoru Džafić Seadu. Most povezuje Kalesiju sa naseljima Želina, Jelovo Brdo i Gočin, iako i sa naseljima u susjednim općinama Osmaci (Republika Srpska) i Živinice (Federacija Bosne i Hercegovine).

Lokacija se nalazi na ušću rijeke Dubnica u rijeku Spreču, u podnožju brda Vis.

6

Izletište u Osmacima

Izletište je smješteno u prekrasnoj crnogoričnoj šumi u blizini općine Osmaci.
Preporučuje se za školske izlete, sportski dan i druge grupne ili individualne posjetе, za odmor, sport i rekreaciju.
Mogućinačin dolaska: autobusom, autom, biciklom i pješke.
Upute za dolazak: Od glavne saobraćajnice u Osmacima prema istoku je udaljen oko 1 km.

7

Spreča u Osmacima

Prekrasan dio rijeke Spreče koji je smješten između dva mosta na riječi Spreči u Osmacima, pogodan za odmor i rekreaciju uz kupanje i pecanje.
Preporučuje se za individualne ili grupne posjete, kupanje, odmor i pecanje.
Mogućinačin dolaska: autobusom, autom, biciklom i pješke. Moguć je dolazak autobusom do udaljenosti 1 km.
Upute za dolazak: Nalazi se u naselju Bulatovići kod Memića, udaljen oko 8 km od Kalesije.

Ukoliko ste ljubitelj relaksacije i kupanja u prirodnom ambijentu, ovaj mirni, opuštajući dio rijeke Spreče veoma pogodan za Vas.

Lokacija se nalazi između dva mosta na riječi Spreči u Osmacima, a predstavlja granicu između Federacije BiH i Republike Srpske. Obale rijeke su obrasle zelenilom, rijeka ima virove koju su pogodni zakupanje.

Duž obale rijeke rastu johe i vrbe čije lišće sužavaju samo korito Spreče. Ovaj dio Spreče praktički kroz naselje Šumske predjele, posebno primjetiti daje ona tu odoljela vremenu, i ostala uglavnom nezagadena. Tu se i danas može naći mnogobrojni životinjski i biljni svijet.

Za ljubitelje ribolova sigurno će biti zanimljivi primjerici klena, zelenke, mrene, štuke, riječnog soma, deverike i babuške.

8

Nekropolja stećaka u Bulatovcima

Na lokalitetu Mramorje i Strane u Memićima, općina Kalesija evidentirano ukupno 28 stećaka.

Preporučuje se za: individualne ili grupne posjeti ljubitelja historijskih znamenitosti u malim grupama.

Mogućinačin dolaska: autom, biciklom i pješke. Moguć je dolazak autobusom do udaljenosti 1 km.

Upute za dolazak: Nalazi se u naselju Bulatovići kod Memića, udaljen oko 8 km od Kalesije.

9

Manastir Paprača

Jedan od rijetkih očuvanih srednjovjekovnih pravoslavnih manastira u BiH, Manastir Paprača, nalazi se pored izvora rijeke Spreči u Papraci.

Preporučuje se za: vjerski turizam i obilazak historijskih znamenitosti.

Mogućinačin dolaska: autobusom, autom, biciklom, pješke.

Upute za dolazak: od regionalnog puta Kalesija - Žvornik u naselju Caparde skrenuti prema Šekovićima/Papraci i voziti se 8 km. Manastir je od Šekovića udaljen 12 km.

10

Etno restoran s prenoćistem "Anin dvor", Lovnica

Etno restoran sa prenoćistem se nalazi u prekrasnom prirodnom ambijentu blizini izvoratjelje Lovnice i manastira Dragutin Nemanjić.

Preporučuje se za: grupe i pojedince koji vole uživati u dobroj hrani u prekrasnom ambijentu.

Mogućinačin dolaska: autobusom, autom, biciklom i pješke.

Upute za dolazak: nalazi se 2 km sjeverno od centra Šekovića.

11

Manastirske kompleks Lovnica

Manastirske kompleks Lovnica predstavlja turistički kompleks objedinjen na crvenom zemljištu, a čine ga: manastir, pećina, izvor rijeke Lovnica, etno vodenica i spomen groblje iz druge svjetske vojne.

Preporučuje se za: vjerski turizam i obilazak historijskih znamenitosti.

Mogućinačin dolaska: autobusom, autom, biciklom i pješke.

Upute za dolazak: nalazi se 2 km sjeverno od centra Šekovića.

12

Ukolike ste ljubitelji šetnje u prirodnom ambijentu ili ste posjetili Manastirske kompleks Lovnica i želite biste se odmoriti uz ručak, ili presavati i prodati vaš ostanak na ovom predvremenom mjestu,

Restoran nudi neobičnu atmosferu tradicionalne kuhinje i mogućnost smještaja.

Za ljubitelje ribljih specijaliteta, posjeduje i ribnjak sa uvelikim svježim ribom.

Lijep i opuštanju ambijent, dobra usluga, ulusna hrana, odličan smještaj i čist objekat s komentari svih posjetilaca ovoj restoranu.

Pored restorana se nalazi veliki parking, tako da je pristup dobar i za autobuse.

Manastir Lovnica je po narodnom predanju zadužbina kralja Dragutina koji je upravljao ovim prostorom od 1284. do 1321. godine. Provođenje manastira vezano je za 1301. godinu. Arhitektura manastirske crkve je jednostavna. Radi se o jednobrodnoj crkvi čija osnova ima oblik krsta. Ogranom vrijednost crkve predstavlja njena unutrašnjost u kojoj su sačuvane freske za koje se smatra da ih je oslikao poznati slikar iz 16. stoljeća – monah Longin.

Ovaj ženski manastir Srpske pravoslavne crkve pripada Episkopiji Zvorničko-tuzlanskoj. Krajem 19. vijek je danas opremljen s novim vještima.

Ispod velike stijene pored Manastira izvire rječka Lovnica čija je voda bespriječno čista. Na samom izvoru je postavljen veliki, režbaren drveni kript koji zajedno sa izvorom ima vješto značenje.

Pećina Lovnica nalazi se iznad samog Manastira i izvora. U ulaznom dijelu je površina pećine oko 30 m², a u proširenju su još uvijek nedovoljno ispitani uski hodnici.

U kompleksu se nalazi i spomen obilježje antifašista koji su borili na području Bihaća i sjeverozapadne Bosne.